

پدیدآورنده: امیر عزیزی ۱۳۵۸

عنوان قرارداد: هفت پیکر برگزیده، شرح

عنوان و نام پدیدآورنده: روانکاوی اروتیک در هفت پیکر / امیر عزیزی.

مشخصات نشر: انتشارات آنان ۱۴۰۳

مشخصات ظاهری: ۸۳ص

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۲۳۷-۰۵-۳

وعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۹۱ - ۹۲

موضوع: نظامی، الیاس بن یوسف، ۵۳۰؟ - ۶۱۴ق. هفت پیکر -- نقد و تفسیر

موضوع: Criticism and interpretation -- Haft peykar -- Nezami, Elias - ibn - Yusuf

موضوع: روانکاوی و ادبیات

Psychoanalysis and literature

شعر فارسی -- قرن ۶ق. -- تاریخ و نقد

Persian poetry -- 12th century -- History and criticism

شناسه افزوده: نظامی، الیاس بن یوسف، ۵۳۰؟ - ۶۱۴ق. هفت پیکر . برگزیده . شرح

رده بندی کنگره: pir5132

رده بندی دیوبی: ۸۱۶/۲۳

شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۶۰۹۱۲

روانکاوی اروتیک در هفت پیکر

امیر عزیزی

صفحه آرا: غلامرضا خدارحمی

طراح جلد: الهه عزیزی

ناشر: آنان

نوبت چاپ: ۱۴۰۴

تیراژ: ۷۰۰ نسخه

قیمت: ۱۹۰ هزار تومان

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر و مولف محفوظ است

تلفن ناشر: ۰۹۱۸۳۴۲۷۰۴۷ - ۰۹۳۵۴۴۱۷۹۳۰

www.nashreanan.com

روانکاوی اروتیک در هفت پیکر

امیر عزیزی

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۷
نگاهی به روانکاوی و ادبیات.....	۸
مفهوم ضمیر ناخودآگاه.....	۱۰
مضمون ضمیر ناخودآگاه.....	۱۱
تحلیل‌های روانکاوی.....	۱۴
مراحل رشد روانی- جنسی شخصیت.....	۲۲
مرحله آلتی.....	۲۵
دوره نهفتگی:.....	۲۵
مرحله تناسلی:.....	۲۵
دوره نهفتگی جنسی کودکی و سرآغازهای نامنتظرش.....	۲۷
منطقه تناسلی.....	۲۹
آشنایی با بهرام‌گور و هفت پیکر.....	۳۱
تحلیل اروتیک در هفت‌پیکر با روانشناسی تحلیلی یونگ و نقش کهن الگوها.....	۳۴
تعدادی از طرح‌های ماندالایی.....	۳۶
نمودار و ساخت.....	۳۷
روز شنبه در گنبد سیاه.....	۴۱

روز یکشنبه در گنبد زرد	۵۳
روز دوشنبه در گنبدسبز	۶۰
روز سه‌شنبه در گنبد سرخ	۶۲
روز چهارشنبه در گنبد فیروزه‌ای	۶۹
صفات دیوان:	۷۰
ادامه داستان	۷۳
روزپنجشنبه دو گنبد "صندل" رنگ	۷۷
روز آدینه در گنبد سپید	۸۲
فهرست منابع:	۸۷

پیشگفتار

یقیناً میان چیزی که نوشته می‌شود و چیزی که در ضمیر ناخودآگاه نویسنده یا شاعرو وجود دارد ارتباطی می‌تواند وجود داشته باشد، جملات بازگوکننده روان جستجوگری است که لایه‌های درونی خود را می‌کاود و شاید هیچ مسکنی نتواند این درد را آرام کند جز نوشتن و به عرصه تماشا گذاشتن. ارتباط ادبیات و روانکاوی با فروید و نام‌هایی چون اودیپ و نرگس، یا یوسف و ساد آغاز شد و تا به امروز از جذاب‌ترین بحث‌های مورد علاقه ادیبان و روان‌شناسان است. در این کتاب برآنیم تا رابطه بین متن و روان را بکاویم و بر موضوعی تمرکز کنیم که در حیات انسان اهمیت داشته و هنوز هم نقاط مبهم و پیچیده‌ای را در خود نگه داشته است که کاویدن آن به انگیزه و علم و صبر نیاز دارد تا علاقه‌مندان از دست یافتن به این مهم محروم نمانند.

بحث مسائل جنسی در قالب فیلم‌های عاشقانه، کتاب‌های عاشقانه، نقاشی‌های جنسی، شعرهای اروتیک و یا حتی طنزهایی که در آنها می‌توان این موضوع را دید بحث روز است و گویا لذتی که در این موضوع دیده می‌شود با نهاد انسان آمیخته و جزء اصلی وجود اوست، که دوست دارد آن را به منصب ظهور رساند و یکی از موضوع‌های مهم زندگی او باشد.

نگاهی به روانکاوی و ادبیات

یونگ روانکاوی را امری دشوار می‌خواند و صحبت کردن دربارهٔ روانکاوی به‌عنوان علم روز نیاز به دانش و آگاهی فراوان دارد. و معتقد است هنوز روانکاوی به رشد و تکامل کافی نرسیده است.

روانکاوی در دستان کسانی بوده است که علاقه خاص به این رشته دارند و هر کسی هم نتوانسته روانکاو خوبی باشد همان‌طور که خیلی‌ها شاید جراح باشند ولی دلیل نمی‌شود جراح خوبی باشند. علم روانکاوی روش تحقیقی در روانشناسی است برای یافتن بیماری‌هایی که گاهی زودرس هستند، مثلاً زوال عقل یا بررسی بیماری‌های روان رنجوری که تعداد آنها در جهان امروز کم نیست؛ پس می‌توان این علم را یکی از علوم مهم و تأثیرگذار و شاید پرتربنده دانست؛ اما لزوم رشد این علم از همین امروز امری لازم و ضروری است.

هر چند در روانکاوی تغییرات زیاد با مرور زمان اتفاق افتاده و فروید نیز درباره هیستری مطالعاتی را انجام داده؛ اما نباید بر این باور ماند که بیماری‌های عصبی همیشه ریشه در شوک‌های سنین کمتر یا کودکی داشته باشد. فروید منشأ هیستری را حوادث ناگوار و شوک‌های شدیدی عنوان می‌کند که در هر دوره از زندگی با توجه به روحیات شخص امکان دارد اتفاق بیفتد.

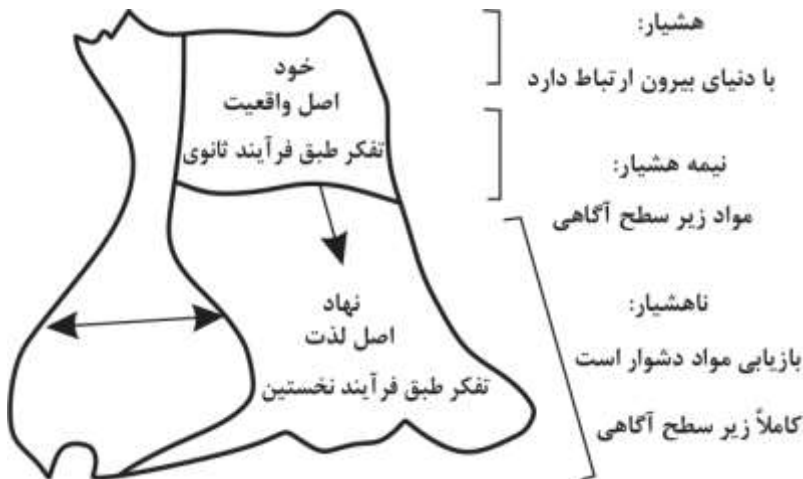
ویلهلم پیترز^۱ شاگرد امیل کراپلین^۲ معتقد بود حوادث دردناک خیلی به‌ندرت دقیقاً به همان شکل قبلی بازتولید می‌شوند و احتمالاً کسی که در دوره جوانی به بیماری روان‌رنجوری یا هیستری دیگری دچار شده با شد دقیقاً ارتباط به آن سبب دوره کودکی یا از همان نوع خواهد بود. مثلاً جوانی که به اعتیاد شدید جنسی مبتلاً است احتمالاً در کودکی تنبیه بدنی سختی از طرف والدین شده است. در اصل این همان انتقال یک تفکر آگاهانه به حوزه ناخودآگاه است و مفهوم واپس رانی در بیماران را نشان می‌دهد و اشخاص قدرت این را دارند که اتفاقات را به فراموشی بسپارند به‌طوری که هیچ اتفاقی نیوفتاده است. روش روانکاوی ایرادهای زیادی دارد؛ اما این نباید مانع از بکارگیری این روش باشد.

^۱ . Wilhelm peters

^۲ . روانپزشک آلمانی که در برخی منابع به‌عنوان بنیانگذار روانپزشکی روانشناسی دارویی و ژنتیک روانپزشکی مدرن شناخته می‌شود.

مفهوم ضمیر ناخودآگاه^۱

فروید سطوح شخصیت را به سه بخش آگاه و نیمه‌آگاه و ناخودآگاه تقسیم‌بندی کرد. بخش آگاه بخش کوچکی از شخصیت است که افکار و احساسات و خاطرات در هر لحظه را در خود جای می‌دهد. بخش نیمه‌آگاه بین دو بخش خودآگاه و آگاه قرار گرفته و منبع ادراکات و افکار و خاطرات گذشته است. بخش ناخودآگاه ما بزرگترین قسمت از شخصیت ما است که قابل دیدن نیست و روان‌کاوی بر این بخش تمرکز دارد و سعی می‌کند آسیب‌هایی که در این بخش پنهان شده و می‌تواند به نوبه خود باعث بروز هیستری و روان رنجوری باشد را بررسی و منشأ آسیب را پیدا کند.

^۱ . Unconscious

مضمون ضمیر ناخودآگاه

در افراد بزرگسال تخیلاتی وجود دارد که معمولاً متنوع هستند و این تخیلات و فانتزی‌ها باید با استفاده از ابزارتحلیل مورد تجزیه قرار بگیرند؛ اما امکان دارد در خصوصیات اخلاقی شخص مورد نظر آن را پیدا نکنیم.

فروید معتقد بود شایع‌ترین فانتزی در دورهٔ زندگی کودکی عقده‌ای موسوم به اودیپ^۱ است. در مورد سرنوشت غم‌انگیز ادیپوس^۲ و کشتن پدر و عشق‌ورزی به مادر در سنین کهنسالی بعید به نظر می‌رسد اما در ذهن کودک این کشمکش وجود خواهند داشت. عقده الکترا در مقابل عقده اودیپ، حس جنس دختر نسبت به پدر و حسادت به مادر است. الکترا به دلیل قتل شوهرش از مادر خود انتقام گرفت، زیرا مادرش او را از پدرش دزدیده بود.

در پیشگاه خدای بانو دیانا، آگاممنون شوهرخویش را به قتل رسانید الکترا^۳ جان برادرش اورستس را نجات داد، تا به خونخواهی پدر، مادرش را بکشد. اورستس توانست بعدها ایفی ژینای کشته پنداشته را، که در معبدی به‌عنوان کاهنه برده اسیر بود و به جایش یک میش برای خدایان قربانی شده بود، نجات دهد. الکترا^۴ به عنوان نماد عشق به پدر و تنفر از مادر به کار رفته است.

نظریه‌ی انرژی لیبیدو یا همان انرژی جنسی گاهی اوقات پزشکان را دچار

۱. Oedipus complex: احساسات محبت‌آمیز بچه نسبت به والدین جنس مخالف بود

۲. ادیپوس، ادیپ، سرلاپیوس پادشاه شهر تب که پدرش او را در کوه سترون گذاشت. ادیپ توسط شبانی بزرگ شد و نادانسته پدر را کشت و نادانسته با مادرش ازدواج کرد.

۳. Elektra complex: عقده الکترا در دختر، معادل عقده ادیپ در پسر است. در روانکاوی به میل جنسی دختر به پدر همراه با احساس رقابت با مادر و توأم با میل ناخودآگاه به مرگ او گفته می‌شود.

۴. Elektra: دختر آگاممنون پادشاه آرکس و همسرش کلی تامن ستر. کلی تامن ستر به خونخواهی قربانی کردن دختر دیگرش ایفی ژینا در پیشگاه خدای بانو دیانا، آگاممنون شوهرش را کشت.

سردرگمی می‌کند که در نهایت لیپیدو کجاست؟ چرا بیمار روان رنجور آثار و علایم وجود لیپیدو را ندارد؛ اما در نهایت فعلاً براین باوریم که لیپیدو همان انرژی جنسی است که فعالیت بیش از حد آن فرد را دچار روان رنجوری خواهد کرد و وظیفه روانکاو این است که لیپیدو را از نقطه متمرکز گرفته و به نقطه‌ای هدایت کند که تا به حال آنجا نبوده، برای مثال اگر نیاز باشد، باید لیپیدو جنسی را برای فعالیت‌های ورزشی بکار ببرد.

انرژی لیپیدو همیشه یکسان است به همین دلیل انحراف‌های دوران کودکی همانند دوران بزرگسالی است با توجه به شدت و ضعف آن درباره زمانی متفاوت است.

تمام امیال جنسی از دوران بزرگسالی به سمت کودکی تقریباً از یک سو می‌آیند و در سال اول زندگی تنها اثری از او بر جای است حتی شدت احساسات و عواطف در دوران بزرگسالی بیشتر از دوران کودکی است. تمام این‌ها مربوط به همان بخش لذت (نهاد) بوده و اصل و اساس شخصیت در دوران بزرگسالی را نیز تشکیل می‌دهد. زمانی که لیپیدو بصورت عادی و عملکردهای عادی بکار نمی‌رود ما به بیمار صفت منحرف را می‌دهیم، همین شرایط در کودک هم رخ می‌دهد. بر اساس قانون پایستگی انرژی، مقدار لیپیدو همواره یکسان است؛ اما استفاده از لیپیدو در دوره بلوغ پراکنده است و صرفاً به فانتزی‌های جنسی و درخواست‌های جنسی منجر نمی‌شود.

لیپیدو و به کارگیری آن در انسان تفاوت‌هایی دارد. مثلاً در افراد برون‌گرا لیپیدو در بیرون از دنیای روان اعمال می‌شود و در افراد درون‌گرا در دنیای روان بکار می‌رود. لیپیدو باید در دنیای واقعی استفاده شود اگر غیر از این باشد فرد دچار عقده‌های درونگرایانه خواهد شد و بخشی از هیستری‌ها نیز مربوط به این عقده‌ها هستند. بسیاری از اضطراب‌ها- نشخوارهای فکری- استرس‌ها و در نهایت بیماری‌های